BĀNĪŠA ZEMES LĪKLOCIS

Maršruts GPX formātā

Nr. 166 | 66 km

Maršruts

Gluži kā Bānītis pa šaurajām sliedēm savieno Gulbeni un Alūksni, šis maršruts izlīkumo starp abām gala stacijām, ļaujot iepazīt savdabīgo Bāniša zemi un izjust šīs zemes krāšņumu. Izbaudi Alūksnes augstienes, kas palēnām pāriet plašajos Gulbenes laukos un mežos! Brauciena laikā sešas reizes šķērsosi sliedes un kopumā apciemosi 8 Bāniša pieturvietas. Tāpēc maršrutu ļoti ērti papildināt, dodoties braucienā ar Bānīti. Seko vilciena kustības grafikam! Maršruts lieliski piemērots, lai mērotos spēkiem ar Bānīti un, iespējams, pat uzstādītu rekordu.

Maršruta gaita

Alūksnes dzelzceļa stacijas kvartāls – Kristapa Brasļa keramikas darbnīca - Annas ciems – Umernieku stacija – Papardes stacija – Bišu saimniecība "Lejas" – Z/S "Jaungrēveles" – Viktora Ķirpa Ates muzejs – Kalnamuiža – Kalnienas stacija – Stāmerienas pils – Stāmerienas Sv. Ņevas Aleksandra pareizticīgo baznīca – Stāmerienas stacija un skatu platforma – Naglenes muiža – Pūriņu pieturas punkts – Birzes pieturas punkts – Dzelzceļa līnija Ieriķi – Abrene – Emzes parks – Gulbenes dzelzceļa stacija – Gulbenes-Alūksnes bāniša depo.

Ceļa segums

15% asfalts, 85% grants/zemes segums

Ieteicamais laiks

Maijs - Oktobris

Garums

66 km

Ilgums

~ 8 stundas

Grūtības pakāpe

Augstas grūtības

Sākuma punkts, beigu punkts

Alūksnes dzelzceļa stacijas kvartāls
GPS: 57.4119, 27.0453

Gulbenes-Alūksnes bāniša depo
GPS: 57.1838, 26.7647

Marķējums

Dabā nav marķēts

Sabiedriskais transports

Divas reizes dienā posmā Gulbene- Alūksne/ Alūksne- Gulbene kursē "Gulbenes-Alūksnes bānītis". Šaursliežu vilciena kustības grafiks – www.banitis.lv

Der zināt!

Atsevišķos maršruta posmos, atkarībā no meteoroloģiskiem un citiem apstākļiem, var būt slikta ceļa kvalitāte, smiltis, dubļi. Maršruts ved gar privātmājām, kur var būt nepiesieti suņi. Katrs ir atbildīgs par savu drošību maršruta veikšanas laikā. Glābšanas dienesti: 112
Ievēro principu "Dabā ejot. Ko atnesi, to aiznes!".

Velonoma un pakalpojumi

Velosipēdu pārvadājumi, apkope un remonts

SIA "Vidzemes velomeistars"
Tirgotāju iela 18B, Alūksne
T.: +371 29360695

SIA IG "Bicycles"
Helēnas iela 24, Alūksne
T.: +371 29288370

SIA "Alirem"
Gulbene, Stāmeriena
T.: +371 26477710

Pašapkalpošanās stendi velosipēdu apkopei

Pils iela 25A, Alūksne
GPS: 57.4245, 27.0487

Jāņkalna iela 52, Alūksne
GPS: 57.4126, 27.0453

Elektrisko velosipēdu uzlāde

Dzelzceļa iela 8, Gulbene
GPS: 57.1828, 26.7660

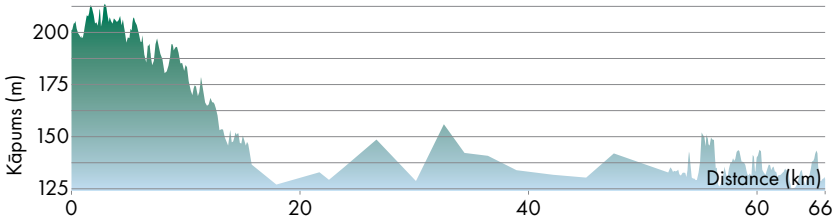

Foto: L. Kļaviņa

Foto: L. Kļaviņa

Foto: E. Podniece

Foto: E. Podniece

Foto: E. Podniece

biedrība Sateka | Alūksnes lauku partnerība | NACIONĀLAIS ATTĪSTĪBAS PLĀNS 2020 | EIROPAS SAVIENĪBA Eiropas Investē lauku apvidos Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai | LEADER | visit Alūksne www.visitaluksne.lv | www.visitgulbene.lv

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Tūrisma maršruts izveidots un materiāls izdots Latvijas Lauku attīstības programmas 2014. - 2020.gadam apakšpasākuma "Starpteritoriālā un starpvalstu sadarbība" realizētā projekta Nr. 19-00-A019.332-000006 "Bāniša zemes labumi – 33 km garumā un platumā!" ietvaros.

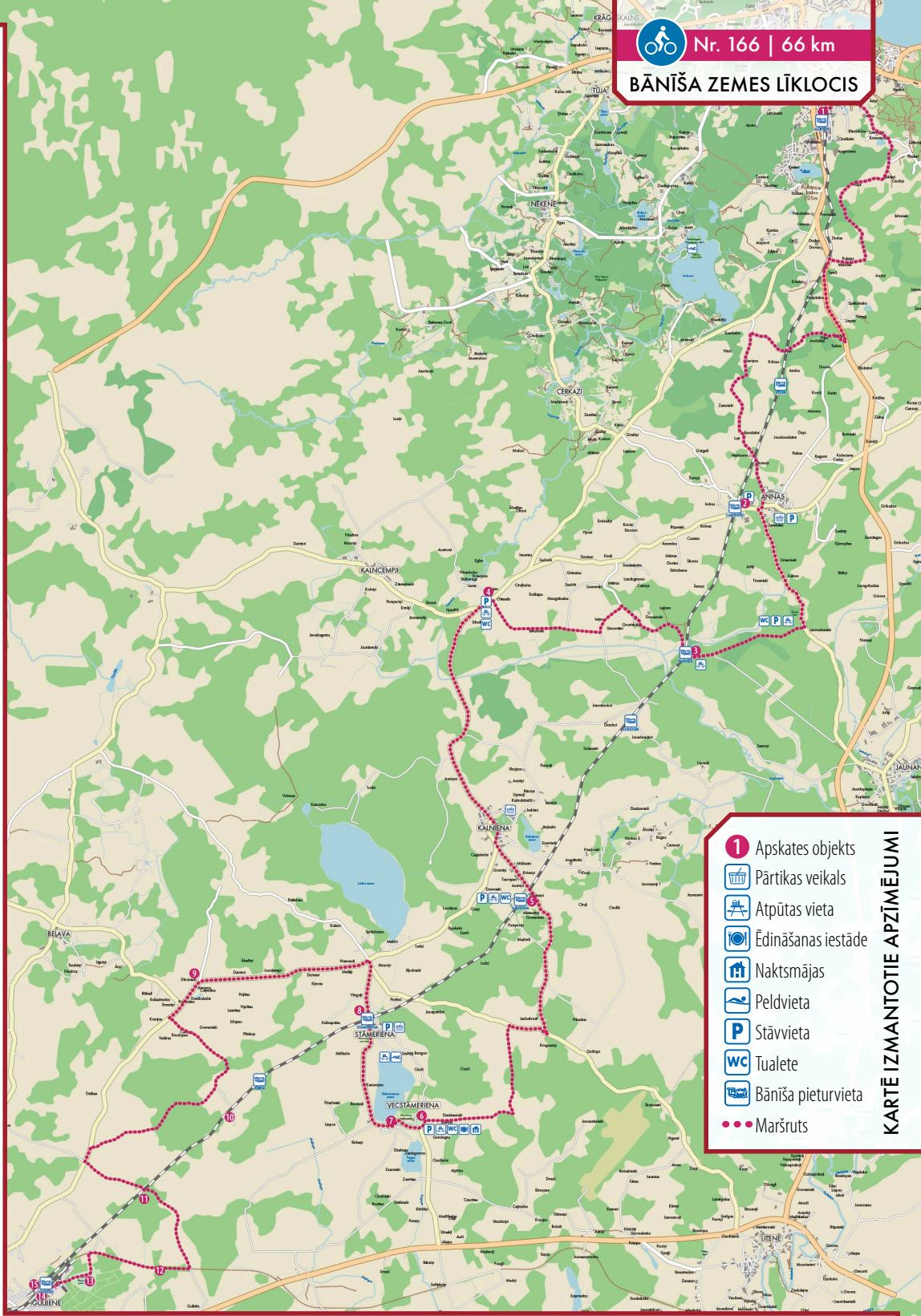

1 Alūksnes dzelzceļa stacijas kvartāls

Alūksnes pilsētas daļa, kura izveidojusies pateicoties 1903. gadā atklātajai Stukmaņi (Pļaviņas)–Valka dzelzceļa līnijas izbūvei. Šeit apskatāma sarkaniem ķieģeļiem veidotā dzelzceļa stacijas ēka, kurā mūsdienās atrodas burgernīca "Tvaiks x Ogle". Līdzās stacijai atrodas vēsturiskais bagāžas šķūnis, kurā izvietota multimediālā ekspozīcija "Alūksnes Bāniša stacija". Bet nedaudz tālāk atrodas 1912. gadā atklātā dzelzceļa stacijas viesnīca, mūsdienās – Bahnhofs hotel un 1939. gadā uzceltais graudu elevators.

GPS: 57.4119, 27.0453

2 Umernieku stacija

Pieturas punkts šaursliežu dzelzceļa līnijā pēc vietējo iedzīvotāju lūguma izveidots 1928. gadā. 1937. gadā te uzbūvēta stacijas ēka ar atsevišķu saimniecības ēku. Umernieku stacija ir vienīgā brīvvalsts laikā uzceltā stacijas ēka līnijā Gulbene–Valka.

GPS: 57.3370, 27.0171

3 Papardes stacija

Stacija šeit ierīkota vairākus gadus pēc dzelzceļa nodošanas ekspluatācijā – ap 1907. gadu. Līdzās stacijas pasažieru ēkai atrodas ūdenstornis, kur tvaika lokomotīve savā maršrutā papildina ūdens krājumu. Meža ielokā līdzās stacijai izveidota teritorija dažādām aktivitātēm, kas ir lieliska vieta arī piknikam.

GPS: 57.3070, 26.9971

4 Kalncempju pagasta Viktora Ķirpa Ates muzejs

Muzejs īpašs ar savu Vidzemes lauku sētas burvību. Šeit var apskatīt 11 dažādas ēkas no apkārtnes zemnieku sētām un Ottes muižas, iepazīt pirmās Latvijas brīvvalsts laikā darināto lauku tehniku un daudzveidīgos zemnieku sētai piederīgos darba rīkus, kā arī pamēģināt tos pašiem darbībā.

T.: +371 26563597, +371 25664436

GPS: 57.3205, 26.9214

5 Kalnienas stacija

Stacijas sākotnējais nosaukums bija Kalnamuiža, kopš1927. gada 1.maija – Kalniena. Celta vienlaicīgi ar dzelzceļa līniju, tikai šīs stacijas ēka ir būvēta koka konstrukcijā ar dekoratīviem fasādes elementiem. Pie stacijas 20. gadsimta sākumā atradies arī ūdenstornis, kas vēlāk nojaukts vai pārvietots.

GPS: 57.2586, 26.9379

6 Stāmerienas pils

Baronu fon Volfu Stāmerienas muižas kungu māja, kuras būvniecība uzsākta 19. gs. pirmajā pusē, nodedzināta 1905. gada revolūcijā, bet 1908. gadā atjaunota historisma stilā– saskatāms ievērojams vēsturisku stilu sajaukums. Jumta un fasādes restaurācija pabeigta 2019. gadā. 20. gs. 20.-30. gados vairākkārt viesojies itāļu rakstnieks Dž.T. di Lampedūza, pēdējās Stāmerienas muižas baroneses Aleksandras fon Volfas vīrs. Pēc Otrā pasaules kara ēkā ierīkots lauksaimniecības tehnikums, vēlāk pilī saimnieko ciema padomes izpildkomiteja un sovhozs "Stāmeriena". Pils atvērta apskatei.

T.: +371 25755784

GPS: 57.2164, 26.8998

7 Stāmerienas Sv.Ņevas Aleksandra pareizticīgo baznīca

Mūra baznīcas celtniecība pabeigta 1904. gadā. Tās torņu krustus rotā kalnu kristāli, ko dāvinājuši brāļi Boriss un Pauls fon Volfi. Ēka pilnībā restaurēta 2004. gadā. Baznīcas iekštelpu apskate iepriekš piesakoties.

T.: +371 29178536

GPS: 57.2157, 26.8925

8 Stāmerienas stacija, tilts pār Ludzupīti un skatu platforma

Stacijas pasažieru ēka būvēta reizē ar Pļaviņas - Valka dzelzceļa līniju un arhitektoniski veidota 20. gs. sākumam raksturīgā stilā. Sākotnēji stacijas nosaukums bija Stāmere, bet, lai saskaņotu staciju nosaukumus ar jaunajiem vietvārdiem, 1927. gadā tā pārdēvēta par Stāmerieni.

Arī Ludzupītes tilts celts reizē ar sliežu izveidi 1901./02. gadā, tā celtniecībai izmantoti olu baltumi. Blakus stacijai ir izveidota skatu platforma ar labiekārtotu piknika vietu, no kuras četrreiz dienā vērojams Bāniša.

GPS: 57.2359, 26.8830

9 Naglenes muiža

19. gadsimta sākumā celtā muiža ir vietējās nozīmes kultūras piemineklis. Līdz mūsdienām saglabājusies kungu māja (pārbūvēta, padomju laikos bijis klubs un kantoris, tagad dzīvokļi), klēts un kūtis. Ap kunga māju, iespējams, bijis neliels parks, kas tagad stipri aizaudzis. Pie pagrieziena uz Beļavu atrodas arī 1881. gadā celtais krogs.

GPS: 57.2432, 26.8208

10 Pūriņu pieturas punkts

Saukta arī "Pienakalns" un "6. kilometrs". 1980. gados uzbūvēta pasažieru nojume. 2016. gadā atbilstoši vēsturiskajam prototipam uzbūvēta jauna pasažieru nojume.

GPS: 57.2161, 26.8302

11 Birzes pieturas punkts

Izveidots pēc II Pasaules kara, 1980. gados uzbūvētā pasažieru nojume bija zudusi – pieturvietu iezīmēja pie staba piestiprināts tās nosaukums. 2016. gadā atbilstoši vēsturiskajam prototipam uzbūvēta jauna pasažieru nojume.

GPS: 57.2024, 26.8022

12 Dzelzceļa līnija Ieriķi – Abrene

1902. gadā kokmateriālu izvešanas vajadzībām no Abrenes (Pitalovas) stacijas uzbūvēja 67 kilometrus garu šaursliežu atzarojumu līdz Sitai (toreiz tā atradās uz Vitebskas un Vidzemes guberņu robežas). 1916. gadā I Pasaules kara laikā Krievijas armija Abrenes – Sitas līniju caur Gulbeni savienoja ar dzelzceļa līniju Rīga – Pleskava Ieriķos. 2011. gadā dzelzceļa līnija tika slēgta.

GPS: 57.1871, 26.8177

13 Emzes parks

Vecgulbenes muižas teritorijā parku izveides iniciatori un realizētāji bija muižas īpašnieki Johans Gotlibs fon Volfs un Heinrihs fon Volfs. Parkā tika iestādīti vairāk nekā 300 dažādu taksonu ziemeļu un dienvidu izcelsmes koku un tajā ir barona Heinriha fon Volfa veltījums sievai Marisai – dīķis burta "M" veidā.

GPS: 57.1855, 26.7804

14 Gulbenes dzelzceļa stacija

Ēka celta pēc arhitekta Federa projekta platsliežu dzelzceļa vajadzībām, taču 1939. gadā pasažieru ērtībai pie platsliežu stacijas tika pievilkts šaursliežu sliežu ceļš. Gulbenes stacijas ēka cieta 1944. gadā aviācijas uzlidojuma laikā. Iepretī Gulbenes stacijas ēkai atrodas depo, kā arī šaursliežu dzelzceļa Vecgulbenes stacijas ēka un dzelzceļnieku dzīvojamās ēkas. Šobrīd stacijas ēkā atrodas izglītojošais un interaktīvais centrs "Dzelceļš un Tvaiks".

T.: +371 25448661

GPS: 57.1828, 26.7660

15 Gulbenes – Alūksnes bāniša depo

Gulbenes depo ir 20. gadsimtam raksturīgs lokomotīvju depo ar šaursliežu un platsliežu ceļiem dzelzceļa ritošā sastāva novietošanai, kā arī remonta darbnīcām. Te aplūkojams griezulis ar divu platumu sliežu ceļiem, kas ir vienīgais tāda veida griezulis Latvijā.

T.: +371 20228884, +371 64473037

www.banitis.lv

GPS: 57.1838, 26.7647

Karte: © OpenStreetMap contributors